

УПНС

УДРУЖЕЊЕ ЗА
ПОЛИТИЧКЕ НАУКЕ
СРБИЈЕ

УДРУЖЕЊЕ ЗА ПОЛИТИЧКЕ НАУКЕ СРБИЈЕ

ул. Јове Илића 165, 11000 Београд, Србија

Телефон: (011) 3092 821

Факс: (011) 2491 501

Позив за достављање предлога саопштења за међународну конференцију Сабор политиколога

УРУШАВАЊЕ ИЛИ СЛОМ ДЕМОКРАТИЈЕ?

24-25. септембар 2016. године

У последњих неколико година, безбедносни изазови и економска криза произвели су, или разоткрили, недемократске тежње у већини европских држава које су успоставиле демократске установе током „трећег таласа“ демократизације. У деловима Јужне Европе, клијентелизам и корупција, као и неодговорне демократске установе, произвели су велико незадовољство грађана и покренули талас радикалне политике, не само када је реч о изборима. У појединим источноевропским државама, владајуће странке систематски су угрозиле уставна ограничења извршној власти и отпочеле изградњу неограничене већинске владавине. У већем делу посткомунистичког Балкана, демократске установе битно су ослабиле, а већина ових држава се вратила на сам праг демократије – у неким случајевима и испод њега. Питање није да ли се већина европских демократија „трећег таласа“ суочава са урушавањем демократије, већ у којој мери. Глобални трендови када је реч о демократском развоју углавном су слични. Оптимистичке процене говоре о стагнацији, а остале о паду.

У Србији и већини балканских држава, талас изградње демократије почетком двехиљадитих уступио је место клијентелизму и корупцији, неограниченој владавини већине, и често ограничењима слободе штампе и притисцима на опозиционе странке. Овакав развој догађаја не само да је онемогућио покушаје успостављања владавине права, већ и подрио темеље демократије, као што су политичка конкуренција и основне слободе. Могућност стицања чланства у Европској унији или статуса кандидата имали су позитиван утицај на демократски развој само краткорочно. С једне стране, ЕУ изгледа није у стању да одбрани демократију и владавину права у својим државама-чланицама; с друге стране, утицај условљавања државикандидата изградњом демократских органа умањен је другим приоритетима Уније, као што су изградња држава и регионална безбедност. Скорашња избегличка и мигрантска криза је само заострила овај проблем, упоредо са неодговарајућом применом мањинских права.

Студије демократизације пружају више аналитичких перспектива за истраживање политичких трендова ове врсте, као што су консолидација и квалитет демократије, али и слом демократије, мешовити режими и повратни таласи демократизације. Данас је изгледа већи проблем „нормализација“ ауторитарних тежњи од стабилности и квалитета демократских органа. Истраживачи су разматрали низ чинилаца који могу подрити демократски развој у новим демократијама, као што су економске кризе, друштвено-економске неједнакости и дерегулисани капитализам, наслеђе ранијих недемократских режима, проблеми изградње држава и нација, нејако цивилно друштво и међународни чиниоци, нпр. безбедносне претње, широка имиграција и неодговарајућа политика промоције демократије.

Да ли су корени слабости демократије у државама које су у новије време успоставиле демократске установе исти као у старим демократијама? Неки писци тврде да су нео-либерални притисци подстакли трансформацију демократије у корпоратизам. Други указују на слабости демократије, као што су слабљење представничких органа и јачање улоге неизабраних тела,

ниске трансформативне и мотивационе могућности демократских установа и њихову неспособност да се само-модификују и формулишу иновативне политике. Радикални аутори сугеришу да је реч о трансформацији појма демократије, док остали говоре о пост-демократији у којој су исходи демократских процедура углавном под контролом доминантних група.

Одговори на недемократске тежње такође су део истраживачког програма. Из нормативног угла, одбрана демократије укључује повратак на изворне и еманципаторске вредности демократије, као што су јавно поверење у идеје једнакости и партиципације. Питање је да ли се суочавамо са „пражњењем“ демократске политике, које производи губитак поверења, апстиненцију бирача, отпор естаблишменту и/или трагање за алтернативним облицима политичког ангажовања. Из угла емпиријских истраживања демократизације, писци проучавају радикалне покрете левице и деснице, отпор ауторитарној власти „одоздо“, стварање демократских коалиција и развој цивилног друштва, и наслеђе политике протеста и традиције отпора.

Ова конференција се ослања на ове, као и друге релевантне академске приступе у истраживању различитих аспеката скорашњих недемократских трендова у европским демократијама „трећег таласа“, као што су њихови узроци, динамика и последице за демократски развој, и покушаји превазилажења ових тенденција. Позивамо истраживаче који се баве демократијом и демократизацијом из различитих теоријских и методолошких перспектива да пошаљу предлоге саопштења који се, у најширем смислу, односе на следеће теме:

- Радикализација политике у економској кризи
- Пад либералних вредности и радикална политика у европским новим демократијама
- Слом хоризонталне одговорности и неограничена владавина већине у посткомунистичкој Европи
- Старе и нове демократије у Европи: слични притисци на демократију, различити исходи?
- Фундаменталне вредности и конституционална политика под ауторитарним притисцима
- Слом демократије? Демократске установе и ауторитарна владавина у балканским државама
- Слом демократије? Ограничења слободе штампе у балканским државама
- Отпори ауторитарној владавини
- Изградња држава и демократизација на Балкану
- Европска унија, промоција демократије и исходи демократизације на Балкану
- Европска избегличка и мигрантска криза и њене последица за демократски развој на Балкану
- Одговорност и правда у избегличкој и мигрантској кризи

Упутство за пријављивање

Предлоге саопштења (наслов, сажетак од 250-300 речи, пуно име аутора, институција, електронска пошта, кратка биографија) послати на адресу Биљане Ђорђевић, генералне секретарке Удружења за политичке науке: biljana.djordjevic@fpn.bg.ac.rs

Рок за пријаву је 1. јун 2016. године. Организациони одбор ће обавестити све пријављене о исходу пријаве до 1. јула 2016. године.

Одабрани радови са конференције ће бити објављени у зборнику и посебном издању регионалног часописа Политичке перспективе.

Међународни позив: <https://www.ipsa.org/news/call-for-paper/serbian-political-science-association-spsa-annual-conference-decline-or-eclipse->